

במה מדליקין פרק שני שבת

כו.

עין משפט
נר מצוה

שהוא עף. ונדבק בכותלי הבית ומדליק את הבית: **המאה.** חמותה: **איטלי שרגא.** הלך את הנר: **עד רמאה.** סם מקום: **לנורמים.** לשון מאספים כמו כורמים עליו את הכלים לקמן בפרק רבי עקיבא (דף פח:): **וליוגזים.** לשון יקצים שעוררין ופועלין את החלוון להוילא דמו כדלמחרן בפרק כלל גדול לקמן (דף עה:). והניחם נבחרלדן ללבושי המלך: **סולמא דלור.** מעלה הר וקצרה המסילה וגזובה וקורין אותה פויאל"ה: **אין מדליקין צנבל טמא.** וכ"ש צנבור ולקמיה מפרש טעמא: **מה תרומה טהורה.** שהיא לאכילה אין לך זה אלא משעת הרמה ואילך ומקמי הכי אסירה שהרי טבל צמיחה לאוכלה אף תרומה טמאה ע"פ שאין אותה לאוכלה אלא מסיקה אסור להסיקין וצנבלו: **אין מדליקין צנרי.** כדמפרש לעיל ועוד דקתמי וחזיל דאינו צא מן הפרי אלא מן העץ שרק צעלמא והוא ליה חופת ואינו נמשך. לישנא אחרינא וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר כו' לאו טעמא למילתיה יידי צנרי הכי קאמר ועוד היה אומר דבר אחר צנרי: **עלי הקטף.** כך שמש: **מן הפרי.** לאפוקי שמן דגים ועטרין וצרי: **אין לך אלא מה שאמרו חכמים אין מדליקין בהן.** כגון פסולי שמיים דמתניתין א: **ומדליקין בשמן דגים.** ואע"ג דדמי לחלב ואינו יוצא מפרי: **ונעטרין.** ואע"ג דמופת קאמי: **סומכוס היינו ט"ק.** רבי יוחנן בן נורי דפסיל כל הק' דמתניתין וחלב אימני צדדייהו דהוא יוצא מן הבשר ואכשר בשמן דגים: **איכא צניייהו דרב צרנא.** דלמר צריך לתת לתוכו שמן כל שהוא אי נמי לכשר חלב מהותך צמערובת שמן כל שהוא חד מהתך תנאי סבר דלרב צרנא דחלב ייתר צמערובת חלב שמן דגים אפילו בעיניה וחד סבר שמן דגים על די צמערובת חלב חלב כלל וכלל לא: **אין צו משום שלש על שלש.** לקבל טומאה צו' אצבעות: **יוצא מן הפעך.** כמו קצבוס וזמר גפן: **ומסככים צו.** סוכה הואיל ואינו מקבל טומאה דאין מסככים צדדיה ומקבל טומאה דילפינן: **חוז מפשעה.** דילפינן לקמן דאיך עץ ומקבל טומאה נגעים אפילו אונין שזו כדלקמן ה: הלכך אין מסככים צדדייהו:

אין מדליקין צנבל טמא. פירש בקונטרס וכ"ש צנבל טמא ואין נראה דלא היו כ"ש דמיהכא מתיגי' אלא ה"ה צנבל טמא דילפינן טבל טמא וצנבל טמא מה טבל טמא אין לך צו שום הנאה של כליה אלא מהרמה ואילך אף טבל טמא כן צבל הנאה שאינה של כליה שרי דלא מצינו צבוס מקום שהיא טבל אסור בהנאה ומתכא נמי ילפינן כהן ששכר פרה משראל לא יאכלנה כרשיני תרומה (יבמות פ"ד דף סו:): **הנאה של כליה.** אסורה לזרים אבל שאר הנאות שרי דמתן בפרק צבל מערבין (שביעין דף טו:): **למערבין לישראל צמרותיהו:** רבי ישמעאל אומר כה' היוצא מן העץ אין מדליקין בו. הא דלא קמיני אלא פשמן דקתמי צמתי' משום דמתניתין איירי בפסול פמילות והכא איירי בפסול שמיים קשה לרשב"א דרבי ישמעאל דמי צמתי' דאין מדליקין צמתי' אחר צדוד הפתילה שהיא אלא דגוריתן שמה יניחו ויאלא כדמפרש לעיל והכא משמע כל היוצא מן העץ אינו נמשך אחר הפתילה ועטרין יוצא מן העץ הוא דהוא פסולת דזיפתא כדלמר לעיל: **רבי שמעון שזורי אומר מדליקין בשמן פקועות ובנפמ.** ק"ה

מוסף תוספות

א. [א] פירש"י ד"ל לשון ראשון שהוא תניתי טעם למה אין מדליקין בו מפני שהוא יוצא מן העץ וכל היוצא מן העץ אין מדליקין בו מפני שאינו נמשך אחר הפתילה. שצ"ח ד"ס וכו'. ב. ד"ס שיהא עף וכן מפני שירוח נודף וגזרה שמה יסתפק ממנו. הא ר' שמעון ע"פ צמערובת מפרש טעמו. רשב"א ד"ס וכו'. ג. אי מדרמא מה תרומה טהורה וכו' דהיינו מה תרומה טהורה אין לך בה אפי' הדליקה אלא משעת הרמה ואילך. דל מצוה לפרושי חכ"י, דמיל לחלה הדליקה בטבל טהור, אי משום תרומה דפתיכה בה, והניחא למיד' בסוטה חולין הטהורין לחלה בחלה דמי, אלא למי' לאו בחלה דמי אמרי לאו אסור להדליק בו, ועוד, אי בהדליקה דתרומה טהורה מיירי, אטו מי שרי להדליקה אחר הרמה וכו' וליכא למימר דנחזור ונלמד דטבל טהור הוא אסור בהדליקה מטבל טמא בכ"ש לבהר גזירי' שריפת טבל טמא מאכילה טבל טהור, דאין זה טבל טהור, אלא כדלמר לעיל טבל טמא היינו שריפתו אבל בטהור כיון דשייכא ב"י אכילה אלא למימר דאכילה דוקא נאסרה. חס' הלא'.

ד. כגון האוכלי לבהמות או להדליק. חס' פסקים לו. ד"ס ממנין ומהותה חתת בתשילה. חס' יבמות סו: ד"ס לא. ה. דהיינו כליה הנאה שאין של כליה. חס' יבמות סו: ד"ס לא. ו. הא לאו כבוד השבת מדליקין בו. חס' הלא'.

ז. דלא פסיל אלא. חס' הלא'.

ח. דפסיל במבנהו. חס' הלא'.

ט. מפני שהוא עף. חס' הלא'.

י. דלא פסיל אלא. חס' הלא'.

ול"מא מר מפני שהוא עף. והיא צבול על ממונו ויצא לצבות מימה דה"ל למימר אפילו צבול נמי לימסר כדלמר לקמן דאין מדליקין צנפט לצן אפילו צבול מפני שהוא עף: **חדא** ועוד קאמר. וקשה לר"י דמינא צבול אלא שרף מעצי הקטף^א משמע דהטעם לפי שאינו נמשך אחר הפתילה והוא הולך לצבות הטעם מדעתו^ב:

אין מדליקין בטבל טמא. פירש בקונטרס וכ"ש צנבל טמא ואין נראה דלא היו כ"ש דמיהכא מתיגי' אלא ה"ה צנבל טמא דילפינן טבל טמא וצנבל טמא מה טבל טמא אין לך צו שום הנאה של כליה אלא מהרמה ואילך אף טבל טמא כן צבל הנאה שאינה של כליה שרי דלא מצינו צבוס מקום שהיא טבל אסור בהנאה ומתכא נמי ילפינן כהן ששכר פרה משראל לא יאכלנה כרשיני תרומה (יבמות פ"ד דף סו:): **הנאה של כליה.** אסורה לזרים אבל שאר הנאות שרי דמתן בפרק צבל מערבין (שביעין דף טו:): **למערבין לישראל צמרותיהו:** רבי ישמעאל אומר כה' היוצא מן העץ אין מדליקין בו. הא דלא קמיני אלא פשמן דקתמי צמתי' משום דמתניתין איירי בפסול פמילות והכא איירי בפסול שמיים קשה לרשב"א דרבי ישמעאל דמי צמתי' דאין מדליקין צמתי' אחר צדוד הפתילה שהיא אלא דגוריתן שמה יניחו ויאלא כדמפרש לעיל והכא משמע כל היוצא מן העץ אינו נמשך אחר הפתילה ועטרין יוצא מן העץ הוא דהוא פסולת דזיפתא כדלמר לעיל: **רבי שמעון שזורי אומר מדליקין בשמן פקועות ובנפמ.** ק"ה

מוסף רש"י

א. [א] פירש"י ד"ל לשון ראשון שהוא תניתי טעם למה אין מדליקין בו מפני שהוא יוצא מן העץ וכל היוצא מן העץ אין מדליקין בו מפני שאינו נמשך אחר הפתילה. שצ"ח ד"ס וכו'. ב. ד"ס שיהא עף וכן מפני שירוח נודף וגזרה שמה יסתפק ממנו. הא ר' שמעון ע"פ צמערובת מפרש טעמו. רשב"א ד"ס וכו'. ג. אי מדרמא מה תרומה טהורה וכו' דהיינו מה תרומה טהורה אין לך בה אפי' הדליקה אלא משעת הרמה ואילך. דל מצוה לפרושי חכ"י, דמיל לחלה הדליקה בטבל טהור, אי משום תרומה דפתיכה בה, והניחא למיד' בסוטה חולין הטהורין לחלה בחלה דמי, אלא למי' לאו בחלה דמי אמרי לאו אסור להדליק בו, ועוד, אי בהדליקה דתרומה טהורה מיירי, אטו מי שרי להדליקה אחר הרמה וכו' וליכא למימר דנחזור ונלמד דטבל טהור הוא אסור בהדליקה מטבל טמא בכ"ש לבהר גזירי' שריפת טבל טמא מאכילה טבל טהור, דאין זה טבל טהור, אלא כדלמר לעיל טבל טמא היינו שריפתו אבל בטהור כיון דשייכא ב"י אכילה אלא למימר דאכילה דוקא נאסרה. חס' הלא'.

ד. כגון האוכלי לבהמות או להדליק. חס' פסקים לו. ד"ס ממנין ומהותה חתת בתשילה. חס' יבמות סו: ד"ס לא. ה. דהיינו כליה הנאה שאין של כליה. חס' יבמות סו: ד"ס לא. ו. הא לאו כבוד השבת מדליקין בו. חס' הלא'.

ז. דלא פסיל אלא. חס' הלא'.

ח. דפסיל במבנהו. חס' הלא'.

ט. מפני שהוא עף. חס' הלא'.

י. דלא פסיל אלא. חס' הלא'.

א. [א] פירש"י ד"ל לשון ראשון שהוא תניתי טעם למה אין מדליקין בו מפני שהוא יוצא מן העץ וכל היוצא מן העץ אין מדליקין בו מפני שאינו נמשך אחר הפתילה. שצ"ח ד"ס וכו'. ב. ד"ס שיהא עף וכן מפני שירוח נודף וגזרה שמה יסתפק ממנו. הא ר' שמעון ע"פ צמערובת מפרש טעמו. רשב"א ד"ס וכו'. ג. אי מדרמא מה תרומה טהורה וכו' דהיינו מה תרומה טהורה אין לך בה אפי' הדליקה אלא משעת הרמה ואילך. דל מצוה לפרושי חכ"י, דמיל לחלה הדליקה בטבל טהור, אי משום תרומה דפתיכה בה, והניחא למיד' בסוטה חולין הטהורין לחלה בחלה דמי, אלא למי' לאו בחלה דמי אמרי לאו אסור להדליק בו, ועוד, אי בהדליקה דתרומה טהורה מיירי, אטו מי שרי להדליקה אחר הרמה וכו' וליכא למימר דנחזור ונלמד דטבל טהור הוא אסור בהדליקה מטבל טמא בכ"ש לבהר גזירי' שריפת טבל טמא מאכילה טבל טהור, דאין זה טבל טהור, אלא כדלמר לעיל טבל טמא היינו שריפתו אבל בטהור כיון דשייכא ב"י אכילה אלא למימר דאכילה דוקא נאסרה. חס' הלא'.

תורה אור השלם

1. ומדלת הארץ השאיר בביתו וכו' רב טבחים לקרמיה ולקניביו: ודמיו וכו' 2. ודברך אל אהרן ואני דבר נתתי לך את משמרת תרומתי לקבל קדשי בני ישראל לך נתחתי לקטשה ולקניף לקח עולם: כבוד ר"ח ח

לעני רש"י

פייאל"ה [פ"ד]. גבעה.

מוסף רש"י

שרף. היינו מדי דמנפט מן העץ וקורין גומא (ברכות ו).

רב נסים גאון

איכא בינייהו דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי. ושמתחא דאיתמא וקריבי דגיס שנימורו. מה לשיעורין שקן שמתאין כבערשה. עיקר דילה בהרות הנזים (ויקרא יח) כל תלמוד לומר מהן, אין מהן יכול במקמת תלמוד לומר בהם, הא כיצד עד שישנו במקמתו שהוא ככולו שיעור חכמים כבערשה שיעור החומט החילה ביניהו כעדרה. והמצא בממא דהגיגה (דף יא) בסוף פרק הדל חכמי בראיה (יבמות דף יב) בפרק כהן גדול.

רבינו חננאל

ועוד מפני שהוא עף. רבי [טרפון] אומר אומר אין מדליקין אלא בשמן זית כליבר. א"ר יוחנן בן נורי מה יעשו אנשי בבל שאין להם אלא שמן שומשומין, מה יעשו אנשי מדי שאין להם אלא שמן אגודים, ואנשי אלכסנדריא שאין להם אלא שמן צנונות, אין לך אלא שומשומין שאמרו חכמים אין מדליקין בהן, וכן הלכה. רבי שמעון בן אלעזר אומר כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש ומדליקין בו חוץ מן הפשעה, שגבר פשתן מקבל טומאה אפילו אין בו אלא שלש על שלש אצבעות ואין מסככים בו. ואתא אביי למימר כי

שם א"ר חיייהו שמן דגים בעיניה שרי, אלא חד אמר שמן דגים בעיניה ולא קרבי דגים לעולם [אפי' ע"י תערובת ודלא כרב ברונא. שיהא רמזין. משום דבעיניה מימשיך. והיינו דרב ברונא. שיהא להרין]. וי' [סוסמכוס הוא דאסור. ריט"א. כ. אבל באחרני לא. חס' הלא' כ. א. כי אם אלה. חס' הלא' כב. והנחין] לא מרבין אלא ג' ע"ג. חס' לקמן סג: ד"ס מיי. כג. בארץ כל שהוא דמתחלה. חס' לקמן סג: ד"ס מיי.

אבל קרבי דגים כלל לא ודלא כרב ברונא. רשב"א. א"ר חיייהו שמן דגים בעיניה שרי, אלא חד אמר שמן דגים בעיניה ולא קרבי דגים לעולם [אפי' ע"י תערובת ודלא כרב ברונא. שיהא רמזין. משום דבעיניה מימשיך. והיינו דרב ברונא. שיהא להרין]. וי' [סוסמכוס הוא דאסור. ריט"א. כ. אבל באחרני לא. חס' הלא' כ. א. כי אם אלה. חס' הלא' כב. והנחין] לא מרבין אלא ג' ע"ג. חס' לקמן סג: ד"ס מיי.